

यस्य पश्चात्सर्वतः स्थापयतु । विश्वस्मिन्सर्वस्मिन्प्रदेशे वसतीति विश्वावसुः ।
 द्युलोकस्थं सोमं रक्षितुं तत्पार्श्वे सर्वत्र गन्धर्वोऽवसदिति श्रुत्यन्तरकथा । किमर्थं
 स्थापयतु । विश्वस्यारिष्ट्यै । रिष हिंसायां रेषणं रिष्टिः न रिष्टिः अरिष्टिस्तस्यै ।
 आहवनीयस्थानत्रपस्य (4.) विश्वस्य हिंसापरिहाराय । परिध्यभाविऽसुराः प्रविश्य
 हिंसन्ति । किं च त्वं यज्ञमानस्य परिधिरसि । न केवलमग्नेः परिधिः यज्ञमानम-
 प्यसुरेभ्यो रक्षितुं पश्चिमदिशि स्थापितोऽसि । किं च अग्निरिडः ईडितश्चासि ।
 आहवनीयस्य प्रथमो भ्राता भुवपतिनामाग्नित्रपस्त्वमसि । ईड्यते स्तूयते इतीड
 स्तुतियोग्यः । अत एव ईडितः स्तुतो होत्रादिभिः । ईड स्तुतौ ॥ दक्षिणं परि-
 धिं परिदधाति । इन्द्रस्य बाहुरसि । हे द्वितीय परिधे त्वमिन्द्रस्य दक्षिणो बाहु-
 रसि । रक्षणासमर्थत्वादिन्द्रबाहुवोपचारः (5.) । विश्वस्येत्यादि व्याख्यातम् । अत्रा-
 ग्निशब्देन भुवनपतिनामा द्वितीयो भ्राता ॥ तृतीयमुत्तरं परिधिं परिदधाति ॥
 मित्रावरुणौ ॥ हे तृतीय परिधे मित्रावरुणौ वाय्वादित्यौ ध्रुवेण स्थिरेण धर्मणा
 धारणेन उत्तरस्यां दिशि त्वां परिधत्तां परितः स्थापयताम् । विश्वस्येत्यादि पूर्व-
 वत् । अत्राग्निर्भूतानां पतिस्तृतीयो भ्राता ॥३॥

वीतिहोत्रं वा कवे द्युमन्तं समिधीमहि ।

अग्ने बृहन्तमधरे ॥४॥

का° [२.८.२.] प्रथमं परिधिं समिधोपस्पृश्य वीतिहोत्रमित्यादधातीति । इयमृक्
 अग्निदेवत्या गायत्रीहृन्दस्का । हे कवे क्रान्तदर्शिन् हे अग्नेऽधरे यागे निमित्ते त्वां
 वयं समिधीमहि अग्नेनेध्मकाष्ठिन दीपयामः । अतीतानागतद्वरेवर्तिपदार्थानां यस्य
 युगपज्ज्ञानं स कविः । किम्भूतं त्वाम् । वीतिहोत्रम् । इण् गतौ । इतिर्गतिः
 व्याप्तिः पुत्रपौत्रपशुधनादिभिः समृद्धिरित्यर्थः । वीतये समृद्धौ होत्रं होमो यस्य
 स वीतिहोत्रस्तं यत्र होमे कृते समृद्धिप्राप्तिः स्यादित्यर्थः । यद्वा वीतिरभिलाषो
 होत्रे होतृकर्मणि यस्य तं । तथा द्युमन्तं । द्यौः कान्तिरस्यास्तीति द्युमान् तं
 स्वत एव द्युत्युपेतम् । तथा बृहन्तं महान्तम् ॥४॥

a. समिदसि । b. सूर्यस्त्वा पुरस्तात्पातु कस्याश्चिद्भिः शस्त्यै ।